

Ostarivinokas. Ari Kentta 22.10.2015 Nautiskelen Turun Hansa-korttelin ostoskeskuksen ilmastoinnin vienosta merituulesta sisäto-ria kiertävien tasojen korkeimmalla ulokkeella. Edessäni höyryää kuppi teetä, joka on pienin sisäänpääsymaksu Buffetin pehmustettuun istumapaikkaan. Teekupin hinta on vedetty todella ylös, mutta täältä näkee alas kuin lintu. Joskus utelias varpunen eksyykin pörräämään Hansa-torin pyramidin muotoisen lasitetun kattorakennelman ruutujen väliä. Yleensä linnulla on siel-lä seuranaan pari heliumpalloa, jotka kelluvat alumiinirakenteiden nurkissa muistona hätkäh-dyttävistä Galna Dagar-tarjouksista. Silloin on Hullun ihmisen tauti ollut pahimmillaan. Katutason Stockmannin parfyymien vieno tuoksu leijuu ylös, mutta näin alkuvuodesta on osto-voiman voima vielä vähissä ja sisätorin kivilaatoilla laahustaa lähes yksinomaan nuorisoa. Jo-kaisella on älypuhelin katseensa alla ja he kuljeskelevat kuin automaattiset ruohonleikkurit, jotka törmätessään vaihtavat suuntaa. Hansan aikuiskiintiö täyttyy, kun nuhjaantunut ostarivi-nokas laahustaa paikalle muovikassi kilisten ja alkaa tonkia roskapönttöjä. Hänen kylkeensä ui pian vartijatyttö, joka on ilmeisesti vasta aloittanut toimensa, koska ei oikein osaa olla riittävän tompera. Lopulta hän soittaa jollekin saadaksesen lisäohjeita ja vilkuilee puhuessaan ostarivi-nokasta kuin suurta uhkaa. Tämä hörppää dyykkaamansa energiatölkin pohjat pois alta ja taa-pertaa jo seuraavalle metallipöntölle. Pieni askel ihmiskunnalle, mutta valtava uhka tarjouksil-le. Hörpin teetä ahdistuneena, sillä en voinut välttää taaskaan ajatukselta, että olen kaiken tämän teknologian puristuksessa automaattisen kanalan untuvikko, joka ei pärjäisi toviakaan läm-pölamppujen ulkopuolella. Ruokintaketjua ylläpitävästä isännästäni en tiedä sen enempää kuin kukaan muukaan nykyisin, mutta olen tottunut siihen, että läheltä löytyvät ruokalaarit ovat täynnä ja jätteet kaukana. Siemaisen teetä ja vilkuilen edessäni istuvan vakuuttavan oloisen miehen olan ohi hänen läppäriään, jonka Excel-solukossa käyrää nousee ja laskee. Vaatetuk-sesta päätellen mies tietää mitä hän tekee ja hänelle myös maksetaan siitä. Maisemahissin elegantti kilahdus tuo näköalatasollemme vaaleaan pellavatakkiin pukeutuneen miehen, jon-ka käynti edessäni istuvan miehen pöytään kertoo heidän samanlaisesta asenteestaan elä-mää kohtaan: sen voi luoda itse. Hissillä tullut mies tervehtii pöydässä nousevaa iloisesti, "Ter-vehdys Martin, lopultakin saan nähdä sinut livenä ilman skypeä. Olen odottanut tätä hetkeä!" Martin jatkaa siihen, "Totta puhut Leif. Minä taas saan ensimmäisen kerran puhua itse Kupla-arkkitehdin kanssa kasvokkain! Tilaanko kahvia?" Istuessaan alas he vaikuttavat heti epämuodollisille ja innostuneille suunnatessaan huomion-sa läppäriin näyttöön. Katsoessaan tiukasti käyriä Leif ylvästelee heti toverillisesti, että meillä Yhdysvalloissa on saatu kuluttajista jo 68 % sisälle pysyvästi! Teillä näytti olevan Turussa vas-ta 60 prosentin raja niukasti rikki, hän irvaili. Mutta Martin puolusteli, että Suomessa tullaan olemaan kuitenkin keulilla kun kuluttajamassa viedään hologrammipäätteille ensimmäisenä maailmassa. Ja kun Skanssin ja Myllyn ostoskeskusten kolmen vuoden aikana alkavat laajen-nukset saadaan valmiiksi, hän vakuutti, niin Turussa kokonaan sisällä elävien kuluttajien 70 prosentin raja menee aivan varmasti rikki. Kun tähän lisätään vielä kauppatorin ylle rakennet-tava taivaskate, joka meni juuri valtuustossa läpi, niin eipä taida ihmisiä enää ulkona kirmata, Martin ylvästeli. Tosikkoa ei Leifistä saanut ja hän heitti vielä hymynkare suupielessään, että tunnettuahan on, miten teillä Suomessa on kuitenkin rasiitteena yhä tuo muita kansoja luontaisempi alkukantai-nen veto ulos ja metsään, joka jarruttaa hänen mielestään arvioitua enemmän siirtymistä koko-naan Kuplaan. Mutta Martin antoi takaisin ja nosti esille Yhdysvaltojen kuluttajamassan sivilis-tystason. Hän muistutti, miten Leifin alkujaan ideoimassa Kuplassa, eli Big Brothersissa lavas-tetut Marsin asutuskokeet ovat johtaneet koeihmisissä silmittömiin sosiaalisiin ongelmiin ja ala-arvoisiin riitoihin. Hän jatkoi vielä hymyään pidätellen, "Teidän BB-testinnehän tuovat mieleen lähinnä simpansseista kertovat

luontodokumentit! Mikäli nämä kokeet korreloivat osittainkin väestöpohjanne tason kanssa, niin räjähtää ensimmäinen Marsiin lähtevä alus Nevadan au-tiomaassa jo laukaisuvaiheessa”, päätti Martin tuomionsa. Molemmat miehet nauroivat toisiaan taputellen. Leif antoi kuitenkin tunnustuksen: ”Hyvin sanottu metsän mies, mutta muistuttaisin vielä raa-matullisesti, ettei pelastettavia ole kuitenkaan viljalti. Vaikka kuluttajien selluliittia jäisikin riti-semään helvetin tulussa Yhdysvaltain kauppakeskusten eteen suuret pyhät vuoret, niin Mart-ta, etkö tiedä, että joskus vain vähän riittää, joskus jopa vain yksi. Monet ovat kutsutut, harvat valitut.” Martin heristeli sormeaan ja virkkoi, ”Jopas heittäytyi McDonald’sin klovni runolliseksi! Ei ole tuollainen profetoiminen soveliasta älykkäälle tiedemiehelle. Onko joukkoomme ujuttau-tunut luomisopin kannattaja, kreationisti?” ”Amen”, kuittasi Leif itseensä tyytyväisenä. ”Paljonkaan lajillamme on aikaa jäljellä tällä Telluksella?”, kysyi Leif tovin kuluttua hajamieli-sesti. Martin oli helppo harhauttaa tieteen ulkopuolella löytyvään hetteikköön, sillä hän oli vas-ten tahtoaan kuitenkin ytimeltään filosofi. Niinpä hän nojautui taaksepäin kädet niskansa ta-kana ja lausahti: ”Einsteinin mukaan, kun mehiläiset katoavat, on ihmisellä neljä vuotta aikaa. Jo nyt on toista miljoonaa kiinalaista määrätty kiipeilemään puissa ja pölyttämään kukintoja pölyviuhka aseenaan, mutta ilmeisesti ovat kuitenkin ilman siipiä - vielä. Ja eikö teillä Yhdys-valloissa nuo mehiläiskennostoja maissipeltojen päihin rahtaavat rekat ala jo pian olla liike-vaihdoltaan pörssiainesta?” Leif heitti siihen melko omahyväisesti: ”Ostin juuri siihen liittyen sievoisen osakesalkun.” Martin myönsi, ettei varmaankaan tuottamaton ele mehiläisten puo-lesta. Mutta hän oli päässyt vauhtiin ja muistutti miten Stephen Hawking jo vuosia sitten laukoi tieteellisenä faktana, ettei maapalloa voi enää ihmisen osalta pelastaa. ”Hawkingin mukaan ainoa ratkaisu lajimme jatkumiseksi on naapuriplaneettojemme nopea asuttaminen, johon tar-vittavalla teknologialla alkaa olla kiire”, Martin linjasi. Leif muistutti närkästyneenä: ”No, sitähan me juuri olemme tekemässä! Juuri me ja noin 144 000 muuta. Exodus kyllä toteutuu, muttei ehkä tälle planeetalle, profetoin minä, ystäväni Martin. Tänne jää vain itkumuuri ja vuori bonuskortteja, hyvä herra.” Martin ei häkeltynyt, vaan halusi siteerata taas kerran mieluisaa guruansa. Leif huokaisi tur-haan. Martin aloitti leukaansa teatraalisesti nostaen: ”Cambridgen Trinity Collegen johtaja Martin Rees, joka on muuten kaimani, jos en ole koskaan tullut maininneeksi, esitti, ettei ole mitenkään perusteltua tuhoutuvien elinolosuhteidemme sisällä keskittyä hankalaksi käyneen biologisen ruumiimme säilyttämiseen. Hänen mukaansa robotiikan ja keinoälyn valtiusasema yli ihmisen toteutuu kuitenkin noin vuoteen 2030 mennessä. Siten on tieteen ja teknologian fokus siirrettävä Reesin mukaan älyn vapauttamiseen ruumiista keinoalustalle.” Leif kysäisi hymyillen väliin: ”Eikö tuo ”Martin” ole täällä Suomen perukoilla ja peltoseuduilla myös jokin teräase ja kansallisylpeytenne ikoni, jolla olette vielä aivan hiljan sohineet toisian-ne? Siis hetki sitten, kun käsitekulttuurinne vasta tapaili uusia ilmaisun muotoja väkivaltape-rinteeseen? Ehkä sellaisen älyn irrottaminen ruumiista, etenkin puukolla, on arveluttavaa.” Martin nauroi päätään puristellen ja väitti, että Leifin huoli Reesin ajatusta kohtaan on ymmär-rettävää, sillä älyn siirto biologisesta nahkaleilistä sivistyneelle metallialustalle ja avaruuteen edellyttää tietenkin, että on jotain siirrettävää. Miehet jatkoivat velmuiluaan toisilleen vielä vetä-essään takkeja ylleen ja heidän loitotessaan käytävää kuulin vielä, ”Hyvä Leif, ei evoluutiossa ruumiimme näyttämöltä poistumisen mukana mitään katoa, äly vain siirtyy...” Hissi kilahti, si-vistynyttä metallia liukui sivuun ja miehet katosivat. Nielaisin jäähtyneen teeni ja koetin sijoittaa itseäni aurinkokuntaan. Katsoin alas sisätorille, missä tavattoman lihava verkkarihousuinen mies heilui kaksi keltaista muovikassia käsissään ulospäin. Vaikken kuullut, tiesin hänen ähkivän ja hän vaappui kuin laiva. Kävelykadun pää-ovien liukuessa sivuun lensi tiainen sisään hänen edestään ja kieppui hätäntyneenä kor-keuksiin. Valon tulva veti sen ylös alumiinikiskoisen pyramidin viistojen

lasiseinien väliin, jonne se lopulta istahti ihmettelemään uutta maailmaa. Eikä se tiennyt mitä tehdä. Nousin ja talustelin kiviset portaat alas torille, missä sama vartijatyttö harjoitteli heti minulla, miten tulisi uuden työnsä puolesta katsoa sellaista, joka ei ole ostarivinokas, muttei myöskään kulutusketjun huippua. Hymyilin hänelle ja nyökkäsin kannustavasti, hyvin katsottu. Tyttö punastui ja alkoi peuhaamaan poninhäntäänsä ja vilkaisi vikkellästi kaula-aukkonsa suuntaan. Sydämessäni läikähti. Ulkona syksyinen taivas oli pelottavan sininen.